

såsom lagligt betalningsmedel är icke ifråga. Många länder hafva med silfvermyntfot äfven haft guldmynt. Misstaga vi oss icke, hade äfven Sverige guldkronor ett par år förrän guldmyntfot infördes, ehuru väl med bibehållen skyldighet för riksbanken att gifva silfver. Inskränkningen i denna skyldighet för vår bank skulle vara en nödens lag.

Ur denna synpunkt betrakta vi äfven Bankfullmäktiges maktfullkomlighet. En fullmakt, sådan som deras, kan betyda mycket eller litet. Ingen annan än Bankfullmäktige är domare öfver det ansvar, de vilja ikläda sig. Men gifvet är, att fullmaktens vidd beror af farans storlek för banken och för landet samt af möjligheten af snar hjälp på en eller annan väg.

För vår del hafva vi icke insisterat på den ena eller andra åtgärden, utan blott diskuterat möjligheten af snar åtgärd. Ty vi inse alltför klart vidden af svårigheterna, äfven om med landtdagens bifall guldmyntfot skulle proklameras – om hvilket en annan gång.

10

72 REPLIK.

Morgonbladet n:o 77, 3.IV 1876

20

Herr F. L. S. har i Helsingfors Dagblad infört en ny artikel i myntfrågan, riktad mot Morgonbladet. Författarens person och anfallets art göra det oss plågsamt att bemöta detsamma. Vårt svar blir derföre snävt.

Hr F. L. S. bistår Dagbladet i bemödandet att upptäcka misstänkliga åsigter i vårt uppsats i N:o 63.

Tillåt oss, hr F. L. S., försäkra att, om vi hysa en åsigt, vi hafva mod nog att uttala densamma i uttryckliga ord och bespara vederbörande all exegetisk möda. Till tydning har, med förlof, hr F. L. S. än mindre rättighet, än domstol enligt f. d. presslagen.

30

Det nya tydningsförsök, hr F. L. S. gör, angår följande. Vi började uppsatsen med en framställning (Se N:o 63 sp. 1) af, »myntförsämringens» verkningar och frågade:

»Men är snar rättelse möjlig? Vi våga icke lemna ett positivt svar på frågan. Men gifvet är, att om ständernas medverkan skall afvaktas, ett rundt år förgår, förrän beslut i saken kommer till stånd, ett halft minst, förrän reformen är genomförd. D. v. s. guldmyntfot kan fås med början af 1878.

Den, som i dessa rader inlägger något förnekande af ständernas berättigande, gör det för egen risk och räkning. Ty icke innehålla de ett enda ord om berättigande eller icke berättigande. De säga enkelt, att rättelsen kommer att dröja två år, om guldmyntfot skall proklameras och ständernas åtgärd afvaktas. I det följande afhandlade vi möjligheten af tidigare rättelse *utan* guldmyntfot och utan ständernas åtgärd, såsom våra läsare känna.

40

Hr. F. L. S:s öfriga tydnings-bemödanden äro ett uppreparande af Dagbladets, hvarför vi lemna dem derhän.

Lika litet vilja vi tvista om påfvens skägg: skrot och korn i Borgå landtdags beslut. Hr F. L. S. delar vår åsigt, att landtagen icke beslöt angående ryska silfverrubelns skrot och korn. Men han vidhåller, att dess beslut gällde, af hurudant skrot och korn det mynt borde vara, som i landet skulle gälla såsom hufvudmynt. Vi fråga blott: hvar står det *skrifvet*? Vår uppfattning stöder sig på beslutets och myntmanifestets uttryckliga ord. Och enligt denna uppfattning är grund- och

50

hufvudmyntets »faststälte värde» = 33 skilling 7 runstycken Banco specie fullkomligt tillfyllestgörande.

Vi bemötte hr F. L. S:s förra artikel med all aktning. Han anser sig icke behöfva gälda lika med lika. Vi fortfara dock att afhålla oss från onödiga omdömen, då vi icke svara på hans obehöriga tillmäle om »lättssinne», såsom sig eljest borde.

10 73 HURU LÄTT ÄR ÖFVERGÅNG TILL GULD-MYNTFOT?

Morgonbladet n:o 80, 6.IV 1876

Bladets ärade läsare torde ursäkta oss, om vi antaga, att säkert icke mången har för sig klart, hvilken stor rubbning i egendomsförhållanden en öfvergång till guldmyntfot i närvarande stund innebär.

Vi bedja att få upplysa frågan genom ett för alla bekant exempel.

20 Vid den tidpunkt, myntreformen 1865 skedde, hade bankens sedlar fallit i värde ungefär 18 procent. Och då endast sedlar funnos i rörelsen, hade alla varor stigit i pris med ungefär lika procenttal. De skattskyldiga hade då en god tid. Ty alla utskylder i penningar voro 18 procent lägre, än de borde vara; alla löntagare en dålig, ty deras löner voro effektivt nedsatta med detta belopp. Alla gäldenärer hade en så god tid, som en dylik ställning kan medgifva, ty de erlade 18 procent mindre i ränta, än öfverrenskomet var, och kunde t. ex. med 82 mark betala en skuld på 100 mark, emedan de 100 mark i sedlar, med hvilka de betalade den, icke voro mera värda; alla borgenärer hade i samma proportion dålig tid, – o. s. v.

30 När nu myntreformen inträdde, omkastades med ens alla dessa förhållanden. Löntagare och borgenärer fingo full liquid; skattskyldige och gäldenärer måste betala fullt. Den, som råkade hafva hundra mark i bankens sedlar på hand, blef 18 mark rikare än dagen förut. Alla varor föllo efterhad i pris, arbetslegan nedsattes. De, som hade betalda varor på lager, måste sälja dem med förlust. Gäldenären, som lånat dåliga pengar måste betala i goda m. m. Reformen var för många ett hårdt slag.

40 Men förfarandet vid densamma var gifvet. Man måste återvända till det lagliga tillståndet, det nämligen, att Finlands bank skulle inlösa sina sedlar med metalliskt mynt. Det eljest hårda i omkastningen lindrades något deraf, att sedelns värde från den tid, då invexlingen upphörde, endast småningom fallit, år 1863 till och med åter hade stigit till nära pari, jemte ryska sedelmyntet, i följd af det då i Ryssland gjorda fäfånga försöket att styra kursen. Dock, som sagdt: sättet för återgång- en var gifvet. Finlands banks sedel måste enligt sin lydelse vara lika god med silfver.

50 Men huru förhåller det sig nu med denna sedel? Den är visst ännu lika god som silfver. Men silfret sjelft är dåligt, väl 10 proc. sämre än 1865, och sedeln har alltså, äfven den, förlorat 10 proc. af sitt dåvarande myntvärde. Alla de missförhållanden, som nästföre myntreformen voro rådande, hafva åter inträdt.

Det är förunderligt, huru länge det dröjer, förrän människan förmår upptäcka orsaken till någon företeelse, i det menckliga samlifvet icke mindre än i naturen. Nu först börjar man få reda på att silfrets fallande värde har sin förnämsta orsak i den oerhörda produktionen af metallen i Kalifornien och Nevada. Det lider knappt numera något tvifvel, att